

Zákon o sociálnom poistení

Poslanci NR SR schválili 24. septembra návrh zákona o sociálnom poistení. Návrh zákona predložilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR) SR ako prvý zákon v rámci dôchodkovej reformy. Zákon o sociálnom poistení reformuje súčasný priebežný dôchodkový systém. Zákon mení vek odchodu do dôchodku, ktorý sa bude postupne zvyšovať, určuje nový spôsob výpočtu výšky dôchodku a mení aj systém spravovania odvodov v Sociálnej poisťovni (SP). Návrh zákona taktiež zavádza zmeny v systéme nemocenského poistenia a rovnako v poistení v nezamestnanosti.

Vek odchodu do dôchodku sa podľa nového zákona bude postupne zvyšovať na 62 rokov pre mužov aj ženy. Pre všetkých občanov v priebežnom pilieri bez ohľadu na pohlavie a u žien aj bez ohľadu na počet vychovaných detí by sa mal dôchodkový vek od roku 2004 zvyšovať každý rok o 9 mesiacov, až pokiaľ nedosiahne pre všetkých úroveň 62 rokov. Do penzie sa bude dať odísť aj skôr, výška dôchodku sa však zníži o 0,5% za každý mesiac, ktorý bude chýbať do zákonom stanoveného dôchodkového veku. Obmedzením predčasného odchodu do dôchodku bude výška penzie, ktorá po odpočítaní percentuálnych zrážok nesmie klesnúť pod 1,2-násobok životného minima a povinnosť platiť aspoň 10 rokov odvody do dôchodkového fondu SP. Ak požiada o skorší odchod do dôchodku nezamestnaný občan, ktorý bude mať nárok na poberanie podpory v nezamestnanosti, túto dávku dostane namiesto neho Sociálna poisťovňa a zohľadní mu ju v menšej miere zníženia dôchodku. Rovnaký mechanizmus, ako pri predčasnom odchode do dôchodku, sa uplatní aj na osobu, ktorá po dosiahnutí dôchodkového veku zostane naďalej pracovať. Takejto osobe sa dôchodok zvýši o 0,5% za každý odpracovaný mesiac po dosiahnutí zákonného dôchodkového veku.

Podstatné zmeny nastanú aj pri výpočte dôchodku. Každý poistenec bude mať v Sociálnej poisťovni svoje dôchodkové konto. Každý rok sa z neho dozvie, ako a o koľko mu vzrástli odvody, výšku budúceho dôchodku, jeho priemernú mesačnú a ročnú mzdu, aká bola mzda v národnom hospodárstve, koľko z povinných rokov si odrobil, resp. koľko rokov musí ešte odpracovať.

Oproti súčasnosti sa v systéme podľa MPSVR posilní princíp zásluhovosti. Výška dôchodku bude v priebežnom pilieri závisieť od počtu odpracovaných rokov a priemernej mzdy občana počas celého obdobia platenia dôchodkového poistenia. Nový spôsob výpočtu dôchodku sa nebude týkať tých, ktorí začnú poberať dôchodok po 1. januári 2004, ale dôchodkový vek dosiahli už pred ním.

O miere každoročného zvyšovania dôchodkov od budúceho roka nebudú rozhodovať poslanci Národnej rady SR. Dôchodky by sa mali valorizovať každý rok k 1. júlu automaticky formou zvyšovania aktuálnej dôchodkovej hodnoty o percento, ktoré bude priemerom medziročného rastu priemernej mzdy na Slovensku a rastu životných nákladov.

Poberanie nemocenského sa rozdelilo na krátkodobé a dlhodobé. Prvých 10 dní trvania práceneschopnosti bude podľa osobitného zákona zamestnancovi uhrádzať zamestnávateľ, pričom prvé 3 dni dosiahne nemocenské 25% dennej hrubej mzdy a ďalšie dni 55% dennej hrubej mzdy zamestnanca.

Charakteristiky opatrení schválených v 3. štvrtroku 2003

Od 11. dňa bude zamestnancovi vyplácať nemocenské SP vo výške 55% hrubej mzdy. Celková percentuálna sadzba na nemocenské poistenie sa znížila o 2%-uálne body na 2,8 %.

Nárok na podporu v nezamestnanosti občanovi vznikne, ak v posledných 4 rokoch pred zaradením do evidencie nezamestnaných platil poistné najmenej 3 roky. Čas poberania tejto dávky sa zjednocuje na 6 mesiacov bez ohľadu na počet odpracovaných rokov. Výška podpory by mala predstavovať počas celého obdobia poberania 50% hrubej mzdy (vymeriavacieho základu) zamestnanca. Ak osoba odpracovala najmenej 15 rokov a v posledných 5 rokoch nedostávala túto dávku, má nárok na podporu v nezamestnanosti vo výške 55% z predchádzajúcej hrubej mzdy. Celkovú sadzbu poistného v nezamestnanosti návrh zákona znižuje z 3,75% na 2,5% z vymeriavacieho základu.

Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2004.